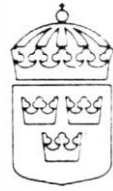

Motion till riksdagen

1989/90:Ub28

av Doris Håvik m.fl. (s)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Mot.
1989/90
Ub28-33

I universitetsstäderna Uppsala, Stockholm, Lund och Göteborg finns stora botaniska trädgårdar. Detta förhållande avspeglar det samband som historiskt och funktionellt råder mellan allsidiga universitet och botaniska trädgårdar. Oftast ingår trädgårdarna som en del av universiteten.

Botaniska trädgårdars roll i samhället är väsentlig. En botanisk trädgård är en vetenskaplig och pedagogisk trädgårdsanläggning under botaniskt och hortikulturellt kompetent ledning. Den är i vissa avseenden jämförbar med ett museum; en viktig olikhet är dock att det uppvisade materialet är levande.

En fullvärdig botanisk trädgård främjar

- utbildning på alla nivåer
- forskning, teoretisk och tillämpad
- hortikulturell skolning och utveckling
- natur- och miljövård
- rekreation och turism.

Verksamheten riktar sig till intressenter av skilda slag. Dessa kan fördelas på fyra intressenivåer: *internationell, nationell, regional och lokal nivå*.

Genom den breda inriktningen skiljer sig de botaniska trädgårdarna från offentliga och privata parker, vilka har sin huvudsakliga funktion som estetiskt tilltalande rekreationsområden.

Den botaniska trädgården i Göteborg är mycket aktiv inom de nämnda verksamhetsgrenarna och på samtliga intressenivåer. Knappast i något avseende torde en jämförelse mellan de botaniska trädgårdarna i landet utfalla till nackdel för trädgården i Göteborg. Såsom den största botaniska trädgården i Nordeuropa fungerar den som en fullvärdig universitetsträdgård och har en synnerligen allsidig profil. Den bedöms också ha stor utvecklingsbarhet, gynnad bl.a. av sitt läge, topografi och areal. Trädgården har också samverkan med samtliga världsdelar.

Det kan också, som ett särskilt uttryck för den speciella situationen i Göteborg, nämnas att prefekturen vid trädgården är förenad med en forskningsprofessur i systematisk botanik och växtgeografi vid universitetet.

Trädgården, som anlades – delvis med donationsmedel – på 1910-talet och invigdes 1923, fick redan 1931 en anknytning till dåvarande Göteborgs högskola genom att prefekten för trädgården också gavs en personlig professur

i botanik vid högskolan. Efter hand vidgades samarbetet mellan den kommunägda trädgården och högskolan/universitetet, vilket så småningom ledde till att staten och Göteborgs kommun 1961 träffade avtal om verksamheten samt om statens övertagande av trädgårdens omfattande herbarium och bibliotek liksom om mark i trädgården för uppförande av byggnad för universitetet. Avtalet förnyades 1970. Detta har inneburit att staten sedan 1962 i princip svarat för omkring 25 % av trädgårdens kostnader.

Emellertid sades detta avtal upp till halvårsskiftet 1985 av Statens förhandlingsnämnd. Efter segslitna förhandlingar tvingades Göteborgs kommun i oktober 1986 acceptera ett nytt avtal, som ledde till att statens bidrag till trädgården i runda tal halverades för den nya avtalsperioden 1 juli 1985–30 juni 1989. Mot att Göteborgs kommun ställer botaniska trädgården med dess växtodlingar till förfogande för undervisnings- och forskningsverksamheten vid universitetet i Göteborg, lämnar staten under nämnda fyraårsperiod ett driftsbidrag å 1,5 milj. kr. per budgetår utan indexuppräkning.

Framtiden för den botaniska trädgården i Göteborg ter sig därför som synnerligen oviss.

De botaniska trädgårdarna i Uppsala, Stockholm och Lund är ägda och finansierade av staten och ingår i universitetsväsendet. Det kunde således utifrån principiell synvinkel synas riktigt att botaniska trädgården i Göteborg överfördes i statlig ägo mot ersättning till Göteborgs kommun.

Mot en sådan total förändring av huvudmannskapet för trädgården talar dock värdet av ett fortsatt inflytande på trädgården för det lokala intresset. Snarare bör en rimlig sammanvägning ske av statens och kommunens ansvar för den fortsatta verksamheten. Även om befolkningen i Göteborg åtnjuter värden genom sin närhet till trädgården, bör det ansvar för dennas fortsatta existens och utveckling som åvilar staten markeras genom väsentligt ökade bidrag. Det är rimligt mot bakgrund av den betydelse som Göteborgs botaniska trädgård har regionalt, nationellt och internationellt.

Göteborgs botaniska trädgård bedöms ha stor inneboende utvecklingspotential. Utnyttjandet av trädgården för forskning och högre undervisning bör intensifieras. Kontaktytan med samhället i övrigt bör ytterligare kunna ökas. Trädgårdens engagemang i informations- och folkbildningsarbete bör än mer kunna fördjupas, förståelse för naturen och dess skydd och vård hör till det mest angelägna trädgården kan bibringa sina besökare. Att värna vårt gröna arv är en synnerligen angelägen samhällsuppgift.

Efter bemyndigande av regeringen den 19 november 1987 tillkallade regeringen en särskild utredare med uppdrag att se över de botaniska trädgårdarnas verksamhet och finansiering. I januari 1989 överlämnade utredaren sitt betänkande (SOU 1988:68).

Av betänkandet framgår att Göteborgs botaniska trädgård besöks av ca 500 000 personer årligen, vilket är fler besökare än vad de botaniska trädgårdarna i Uppsala, Lund och Stockholm har tillsammans. Dessa tre ingår i universitetens organisation, medan den i Göteborg är kommunal med lågt statsbidrag.

För verksamheten vid trädgården i Göteborg utgår i enlighet med ett avtal mellan staten och kommunen ett bidrag som för närvarande är 1,5 milj. kr. om året. Göteborgs kommun anser att statsbidraget väsentligt understiger

vad som kan anses rimligt t.ex. i jämförelse med statens kostnader för övriga botaniska trädgårdar.

Mot. 1989/90
Ub28

Ett rimligt bidrag till Göteborgs botaniska trädgård bör ligga på en nivå som väsentligt överstiger de kostnader som staten har för trädgårdarna i Stockholm, Uppsala och Lund tillsammans.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om anslaget till Göteborgs botaniska trädgård.

Stockholm den 16 mars 1990

Doris Håvik (s)

Torgny Larsson (s)

Ulla-Britt Åbark (s)

Lahja Exner (s)

Jan Fransson (s)

Karl-Erik Svartberg (s)

Rune Evenson (s)

Magnus Persson (s)